

INSTITUTUL DE CERCETĂRI JURIDICE ȘI POLITICE

Cu titlu de manuscris
CZU: 343.9(043.2)

TIGHINEANU Alexandra

**ANALIZA CRIMINOLOGICĂ A
INFRAȚIUNILOR DE MARE VIOLENȚĂ
SĂVÂRȘITE ÎN GRUP**

**Specialitatea științifică:
554.02 – Criminologie**

Autoreferatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2018

Teza de doctorat a fost elaborată în cadrul Centrului de Cercetări Juridice al Institutului de Cercetări Juridice și Politice.

Conducător științific:

BUJOR Valeriu, doctor în drept, profesor universitar

Referenți oficiali:

1. **GLADCHI Gheorghe**, doctor habilitat în drept, profesor universitar
2. **CUȘNIR Valeriu**, doctor habilitat în drept, profesor universitar

Componenta Consiliului științific specializat:

1. **BERLIBA Viorel**, **președinte**, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar
2. **ROTARI Oxana**, **secretar științific**, doctor în drept, conferențiar universitar
3. **MORARU Victor**, doctor în drept, profesor universitar
4. **ȘAVGA Alina**, doctor în drept, conferențiar universitar
5. **GÂRLA Lilia**, doctor în drept, conferențiar universitar

Susținerea va avea loc la data de **29 iunie 2018, ora 10:00**, în ședința Consiliului științific specializat D 18.554.02-04 din cadrul Institutului de Cercetări Juridice și Politice (mun. Chișinău, bul. Ștefan cel Mare, 1, aula 109).

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Academiei de Științe a Moldovei și pe pagina web a CNAA (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la 26 mai 2018.

Secretar științific al
Consiliului științific specializat,
dr. conf. univ.

_____ **ROTARI Oxana**

Conducător științific,
dr., prof. univ.

_____ **BUJOR Valeriu**

Autor:

_____ **TIGHINEANU Alexandra**

© Tighineanu Alexandra, 2018

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Transformările sociale, economice, psihologice și de altă natură din ultima perioadă de timp, care au loc în societatea noastră, pe lângă anumite rezultate pozitive, au avut și au în continuare multiple consecințe negative, inclusiv agravarea situației criminogene.

În mediu, nivelul infracționalității, raportat la populația RM, atinge cota de peste 110 infracțiuni la 10 000 locuitori, fapt care pune în evidență o înaltă rată de comitere a infracțiunilor (această raportare a fost făcută doar în baza *infracțiunilor înregistrate* de către Ministerul Afacerilor Interne în anii 2013-2015). Un trend de creștere cantitativă a fost identificat și în raport cu infracțiunile de violență, în particular a infracțiunilor de mare violență comise în grup.

Cu toate că siguranța socială nu se măsoară prin numărul de infracțiuni înregistrate în țară la o etapă sau alta de dezvoltare a ei, ci inclusiv prin gradul de percepere a siguranței de către populația țării, s-a încercat desfășurarea unui sondaj de opinie referitor la perceperea fenomenului de violență și siguranță socială față de acest fenomen.

În acest ultim sens, analiza rezultatelor sondajului desfășurat în perioada lunilor decembrie 2016 - ianuarie 2017 (pe un eșantion de 1200 persoane - 390 bărbați și 810 femei; 180 de persoane cu vârsta între 30 - 40 ani și 1020 persoane cu vârsta între 20-30 ani; 810 angajați și 390 studenți) a identificat următoarea situație:

- *au fost implicate în acte de violență 330 persoane (210 femei și 120 bărbați), ceea ce constituie 27,5% din numărul de persoane chestionate.*

Gradul de violență din societatea noastră a fost apreciat în felul următor:

— 270 de persoane au indicat la un grad mediu de violență în societate,

— 660 de persoane au invocat un grad ridicat de violență în societate,

— 270 de persoane au făcut referire la un grad deosebit de ridicat al violenței în societate.

720 de persoane, din numărul persoanelor chestionate, au apreciat nivelul mult mai ridicat al infracțiunilor de mare violență comise în grup, în comparație cu infracțiunile de mare violență și infracțiunile violente.

Toate aceste rezultate obținute au pus în vedere necesitatea studiului desfășurat în ipoteza acestei lucrări științifice și importanța iminentă a investigării diferitor genuri de infracționalitate, în particular a infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup. Or, în condițiile unui stres general, a demoralizării societății, a unor dificultăți materiale majore și a diminuării valorilor morale generale, violența a obținut un caracter natural și a devenit o manifestare deosebit de frecventă, iar violența de grup (mai cu seamă

marea violență de grup) se manifestă în ritm de creștere permanentă. Aceste împrejurări, constituie rezultanta logică nu numai a unor parametri cantitativi ai criminalității, ci și efectul analizei multor indicatori calitativi ai acestui fenomen socialmente periculos.

De aici și concluzia referitoare la actualitatea studiului științific desfășurat, care consistă în inevitabilitatea diferențierii cât mai eficiente a metodelor și mijloacelor de prevenire și combatere a infracționalității, prin repartizarea calculată și științific argumentată a diferitor genuri de criminalitate care se dezvoltă într-o societate la o anumită etapă de dezvoltare. În particular, se face alegație la infracțiunile de mare violență săvârșite în grup, metodele de prevenire și combatere a acestora fiind ineficiente, anume drept rezultat al lipsei unor cercetări în context.

Corelația sub generică a caracteristicii criminologice a infracțiunilor de violență și a infracțiunilor săvârșite în grup, a rezultat anume din premisa inițială a comiterii infracțiunilor de violență, în circa 40% cazuri, anume în grup, efect care sporește nu numai gradul de pericolozitate a violenței, ci și gradul de pericolozitate a urmărilor produse.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. Problematika violenței și a violenței mari are un caracter complex și multidimensional, necesitând o abordare integrată în vederea soluționării ei. În viziunea noastră este necesară și principială elaborarea unui sistem eficient de măsuri de prevenire și combatere a infracțiunilor de mare violență în diferitele conotații de manifestare a lor, în particular a infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup.

Această necesitate lansează promovarea unor concepte ale noțiunilor de violență, violență periculoasă, violență nepericuloasă, mare violență, violență comisă în grup etc. Indicatorii calitativi ai acestor categorii juridice urmează să rezulte din limitele normativului penal în vigoare, iar cercetările criminologice să ofere soluții privind efectele aplicării uniforme a lor. Pe măsură ce însăși noțiunea de violență nu are o abordare unilaterală în sens juridico-penal, studiile criminologice oferă diferite valențe acestor noțiuni, iar fenomenul are o reprezentare diferită de la un cercetător la altul, precum și de la o soluție la alta.

În contextul generalizării materialelor științifice la tema tezei de doctorat s-a conturat un ansamblu de opinii valoroase din punct de vedere științific, care au determinat modul de abordare a problemei cercetate, în particular se indică la autorii: T. Amza, E. Balica, M. Bîrgău, O. Bejan, S. Bogdan, D. Boloș, V. Bujor, F. Cășuneanu, I. Ciobanu, H. Diaconescu, G. Ferreal, A. Neculau, Gh. Florian, D. Furtună, Gh. Gładchi, A. Leș, R.

Munteanu, Gh. Nistoreanu, C. Pletea, O. Pop, Gh. Neagu, D. Prelipceanu, O. Rotari, C. Tănăsescu, V. Uțică, B. Florescu, N. Babii, R. Galiakbarov, L. Gauhman, V. Ivanova, E. Kolbasina, G. Moisenko, S. Stepicev, N. Sergheenko, L. Serdiuk, C. Alain, J. Chesnais, A. Corbin etc.

Scopul și obiectivele tezei. Scopul tezei de doctorat constă în cercetarea criminologică a infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup, ca un sistem sub generic de infracțiuni, raportate la categoriile generice de infracțiuni de violență și infracțiuni săvârșite în grup, antrenându-se posibilitatea desfășurării unor activități de prevenire și combatere eficientă a acestui grup sub generic de infracțiuni.

În ipoteza scopului propus, au fost formulate mai multe obiective (sarcini) ale lucrării, în particular:

- studiul complex al cercetărilor criminologice în ceea ce vizează infracțiunile de violență (infracțiunile de mare violență) și infracțiunile de grup (infracțiunile de mare violență comise în grup), elaborate și publicate în RM și în alte state;

- analiza reglementărilor juridico-penale care pun în evidență instituția violenței penale și lansarea unor idei de unificare a acestui uz;

- analiza juridico-penală și criminologică a conceptului de violență;

- cercetarea și conceptualizarea categoriei criminologice de infracțiune/infracționalitate de mare violență comisă în grup;

- identificarea structurii și dinamicii infracțiunilor violente în RM, făcându-se referire și la locul infracțiunilor de mare violență comise în grup în cadrul structurii de ansamblu a criminalității, precum și în cadrul structurii infracțiunilor de violență;

- cercetarea criminologică a infracțiunilor de violență săvârșite în grup, pornindu-se de la corelația între interconexiunile infracțiunilor de violență și infracțiunilor de grup;

- investigarea criminologică a factorilor infracțiunilor de mare violență comise în grup;

- identificarea unor elemente de prevenire și combatere a infracțiunilor de mare violență comise în grup;

- selectarea unor concluzii necesare pentru eficientizarea luptei contra infracțiunilor de mare violență comise în grup și promovarea unor recomandări în acest sens.

Metodologia cercetării științifice. La elaborarea tezei de doctorat s-a operat cu un ansamblu de metode științifice, în particular metoda textuală, metoda logică, metoda istorică, metoda comparativă, metoda sistematică, metoda statistică etc.

Noutatea științifică și originalitatea științifică. Lucrarea științifică reprezintă una dintre puținele cercetări științifice complexe în materia infracțiunilor de mare violență comise în grup, cercetări desfășurate sub aspect criminologic.

Noutatea științifică consistă în ansamblul de concluzii și recomandări teoretice puse în vedere din perspectiva perfecționării mecanismelor de prevenire și combatere a infracțiunilor în ansamblu, în special a infracțiunilor de mare violență comise în grup. În particular:

- pe măsură ce însăși noțiunea de violență nu are o abordare unilaterală în sens juridico-penal, studiile criminologice oferă diferite valențe acestor noțiuni, iar ca efect fenomenul are o reprezentare diferită;

- indicatorii de clasificare a infracțiunilor de mare violență trebuie să fie de natură clară și să rezulte inclusiv din reglementarea juridico-penală adoptată;

- violența criminală (infracțională) poate fi definită ca fiind acea violență, care, odată aplicată, denotă existența unei infracțiuni și pasibilitatea de răspundere și pedeapsă penală pentru aceasta, indiferent de faptul este o violență-scop sau o violență instrumentală;

- de limitele violenței neinfracționale sunt cuprinse acele acte violente, care, prin natura și conținutul lor, exclud caracterul penal al faptei, precum și violența care nu este incidentă răspunderii penale (de exemplu, violența-scop, care a avut ca consecință vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății persoanei);

- potrivit legislației penale a RM, violența în sine (violența propriu-zisă) nu este supusă răspunderii penale în toate cazurile, făcându-se alegație la cauzarea unor vătămări ușoare ale integrității corporale sau a sănătății persoanei;

- violența infracțională poate fi concepută ca un fenomen socialmente periculos; o faptă prejudiciabilă, care prezumă aplicarea ilegală a forței; un sistem de acțiuni infracționale; un ansamblu de acte infracționale;

- prin *infracțiune de mare violență* se înțelege fapta prejudiciabilă, reglementată de legea penală, comisă cu intenție, manifestată doar prin violență fizică (propriu-zisă sau instrumentală) și care este atribuită de către legiuitor, potrivit caracterului și gradului prejudiciabil, la categoria infracțiunilor deosebit de grave sau excepțional de grave;

- *infracțiunea de mare violență comisă în grup* se referă la infracțiunile de mare violență comise prin oricare formă de participare penală.

Problema științifică importantă soluționată rezidă în elaborarea conceptului criminologic al infracțiunilor de mare violență comise în grup,

prin definirea și clasificarea acestora, identificarea trăsăturilor definitorii, fapt care contribuie la eficientizarea luptei cu un asemenea grup sub generic complex de infracțiuni, inclusiv pe cale juridico-penală.

Semnificația teoretică a tezei de doctorat. Semnificația teoretică constă în analiza unor opinii de certă valoare științifică, expuse în literatura de specialitate autohtonă și străină, referitoare la fenomenul criminalității în ansamblu, urmându-se cercetarea de la general la particular și urmărindu-se scopul evaluării criminologice a infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup de persoane. Studiul monografic, sub forma tezei de doctorat, reprezintă o cercetare științifică fundamentală, cu imanente posibilități de antrenare în practică a concluziilor și recomandărilor formulate.

Valoarea aplicativă a lucrării rezultă din posibilitatea eventuală de a utiliza rezultatele științifice obținute:

- în activitatea de predare a cursului de Criminologie în cadrul instituțiilor de învățământ superior din RM;

- în activitatea organelor de drept, fiind conturate premisele uniformizării uzului de noțiunea de violență în diferite conotații conceptuale ale acesteia;

- în activitatea de modificare a legislației penale, fiind operate anumite modificări la CP RM care pune în evidență diferite forme de manifestare a violenței infracționale.

Rezultatele științifice obținute în urma cercetărilor științifice desfășurate au constat în:

- definirea noțiunii de violență;

- clarificarea contextului de violență infracțională și violență neinfracțională;

- clarificarea conceptuală a delimitării între violența simplă și marea violență, violența propriu-zisă și violența instrumentală, violența fizică și violența psihică etc.;

- definirea infracțiunii de violență, infracțiunii de mare violență și a infracțiunii de mare violență săvârșită în grup;

- identificarea limitelor normative și infracțiunilor incidente celor de mare violență;

- cercetarea factorilor condiționali ai violenței mari manifestate în grup;

- conturarea unor direcții ale activității de prevenire și combatere a infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup.

Implementarea și aprobarea rezultatelor cercetării. Concluziile și recomandările formulate au fost tratate în conținutul mai multor articole

științifice și pot servi drept bază teoretică pentru efectuarea unor cercetări ulterioare. Autorul tezei a publicat 15 articole științifice, inclusiv articole prezentate în cadrul diferitor conferințe naționale și internaționale (Conferința științifică internațională „60 de ani de învățământ economic superior în Republica Moldova: prin inovare și competitivitate spre progres economic” (Chișinău: ASEM, 2013); Conferința științifică internațională „Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii” (Chișinău: ASEM, 2012); Conferința științifico-practică internațională „Probleme actuale ale istoriei, teoriei dreptului și științelor administrației publice” (Chișinău: ASEM, 2010); Conferința internațională „Cultura juridică și prevenirea corupției” (Chișinău: Transparency International Moldova, 2007); Conferința științifico-practică internațională „Dreptul național în contextul proceselor integraționiste europene” (Chișinău: IRIM, 2006); Simpozionul Internațional al tinerilor cercetători (Chișinău: ASEM, 2006); Conferința științifică internațională „Violența în societatea de tranziție” (Chișinău: 2003).

Publicațiile la tema tezei. La tema tezei de doctorat au fost publicate 15 articole științifice.

Volumul și structura lucrării. Teza de doctorat cuprinde 3 capitole, adnotări, lista abrevierilor, introducerea, concluzii generale și recomandări, bibliografie, declarația privind asumarea răspunderii, CV-ul autorului. În ansamblu, teza de doctorat numără 162 pagini text de bază și face referire la 197 de titluri bibliografice. În conținutul lucrării sunt descrise anumite rezultate cantitative și calitative sub forma unor reprezentări grafice (4 anexe).

Cuvinte-cheie: infracțiune, constrângere, violență, violență fizică, violență psihică, act violent, acțiune violentă, omor, grup, grup de persoane, gloată, grup criminal organizat, organizație criminală, asociație criminală.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea lucrării cuprinde actualitatea și importanța problemei abordate, scopul și obiectivele tezei de doctor, noutatea științifică a rezultatelor obținute, problema științific importantă soluționată, semnificația teoretică și valoarea aplicativă a tezei, aprobarea rezultatelor și sumarul compartimentelor lucrării.

1. Infracțiunile de mare violență săvârșite în grup prin prisma cercetărilor științifice în domeniu conține trei paragrafe.

1.1. Studiu privind materialele științifice referitoare la

infrafracțiunile/infrafracționalitatea de mare violență săvârșite/-ă în grup publicate în Republica Moldova. Luând în vedere faptul că o asemenea tipologie a criminalității, precum sunt *infrafracțiunile de mare violență săvârșite în grup*, a fost tratată din punct de vedere criminologic, la nivel național, doar de către autorii V. Bujor și Gh. Gladchi, am supus cercetării mai multe lucrări elaborate și publicate anume de către acești autori [1; 2; 3].

Autorul V. Bujor opiniază asupra faptului că noțiunea de *violență* operată în dreptul penal și cea din criminologie diferă. În opinia noastră, o asemenea diferență, deși este constatată, nu ar trebui să existe. În acest context, deși suntem de acord cu noțiunea generală a violenței, aceasta urmează să fie configurată prin intermediul unor aspecte de ordin social, psihologic, juridic, criminologic etc. [3]. În fapt, autorul V. Bujor pune accent mare pe noțiunea de violență din CP RM, în sensul analizei semnificației infrafracționalității de violență, în particular a infrafracțiilor de mare violență. Operând cu CP RM și CP al României, autorul indică la clasificarea violenței în baza mai multor criterii [3].

Gh. Gladchi consideră, pe bună dreptate, că la caracterizarea fenomenului infrafracțional sunt deosebit de esențiale astfel de circumstanțe, care nu sunt cuprinse de componentele infrafracțiilor concrete, cum sunt *intensitatea criminalității, întinderea în spațiu a criminalității, dinamica criminalității, structura și caracteristica socială a criminalilor, raportul infrafracțiunilor săvârșite de o singură persoană și infrafracțiunile comise în grup, raportul între făptuitorii care au comis pentru prima dată infrafracțiuni și recidiviști* etc. [1, p. 128]. Se enunță că criminalitatea există în fiecare infrafracțiune concretă și se manifestă prin ansamblul acestora, iar, ca indicator al impacienței sociale, ea nu se limitează numai la trăsăturile caracteristice anumitor infrafracțiuni [1, p. 128]. Autorul Gh. Gladchi operează cu categoria criminologică de *infrafracțiuni de mare violență* sau *infrafracțiuni grave de violență contra persoanei*, incluzând în acest grup generic de infrafracțiuni omorul, vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și violul [2, p. 4]. În opinia noastră, acest grup de infrafracțiuni poate fi extins și la alte categorii particulare.

1.2. Cercetarea materialelor științifice publicate în alte state referitor la infrafracțiunile de mare violență săvârșite în grup. Apariția violenței și a infrafracțiilor manifestate prin violență a fost un fenomen nou doar în debutul său, evoluția, însă, fiind legată indisolubil de nivelul de dezvoltare a comunităților umane. După cum consemnează autorul C. Pletea, uzul de forță brutală, cu scopul de a jefui, maltrata, silui etc., a fost considerată

întotdeauna un flagel social, determinând reacții de reprimare sau de ținere sub control, dar și de cercetare sistematică a cauzalității, care determină fenomenul respectiv [4, p. 12].

Ne aliniem la opinia autorului A. I. Alekseev, precum că, în cadrul analizei criminologice, nu sunt importante toate aceste particularități identificate, dar legitățile, care sunt legate prioritar de caracterul determinării comportamentului infracțional și, anume în această măsură predetermină (în activitatea practică), conținutul și formele măsurilor preventive de reacție împotriva criminalității [5, p. 173].

Legiitorul din RM operează, în mod expres, cu termenul de violență (inclusiv în sens de violență fizică, fără a lua în calcul amenințarea cu aplicarea violenței fizice, adică violența psihică) în 54 de cazuri (ori forme tipice, ori forme agravante ale infracțiunii). Și, în aceste forme de manifestare obiectivă a infracțiunilor nu se prevăd formele speciale de aplicare a violenței (omor, vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății persoanei etc.). Spre deosebire de CP RM, legislația penală rusă, constată A. I. Alekseev, nu se detașează cantitativ prea departe, conturându-se numărul de 55 de norme care prevăd răspunderea penală pentru infracțiuni săvârșite prin violență [5, p. 224].

În concluzie, se anunță precum că problematica violenței și a violenței mari are un caracter complex și multidimensional, necesitând o abordare integrată în vederea soluționării ei. Este necesară și principială elaborarea unui sistem eficient de măsuri de prevenire și combatere a infracțiunilor de mare violență, în diferitele conotații de manifestare a lor, în particular a infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup.

Deși nu toți autorii atestă existența unui asemenea grup generic de infracțiuni (*infracțiuni de mare violență comise în grup*) nu poate fi exclusă prezența acesteia, luând în calcul indicatorii infracțiunilor care le particularizează grupul generic. Pe măsura identificării unor indicatori de ordin generic, a particularizării factorilor care le generează, a activităților de prevenire și combatere a acestui gen de criminalitate, importanța stabilirii și analizei acestuia este definitorie și principială.

2. Noțiunea, esența și manifestările violenței infracționale. Conceptul infracțiunii de mare violență săvârșită în grup conține cinci paragrafe.

2.1. Noțiunea și esența violenței. Violența infracțională. Violență, ca și concept, subliniază autorul E. Balica, a început să se contureze către sfârșitul sec. XVIII, când au fost luate în considerație, în special, aspectele psihologice și morale ale violenței. Ulterior, începând cu sec. XX, devine

un subiect frecvent abordat cel al aspectului politic al violenței [6, p. 25]. De altfel, F. Nitsche susținea că violența este **un fenomen** absolut necesar pentru societatea umană, atât în plan internațional, cât și în relațiile dintre persoane; însăși viața, *în principalele sale manifestări, acționează prin violență și nu poate fi concepută în afara acestui caracter* [7, p. 556]. Totuși, în viziunea noastră, această opinie științifică pare a fi puțin depășită, prin valorificarea unui ansamblu de posibilități de a evita aceste tendințe. Or, în perioada curentă de dezvoltare a marilor tehnologii și civilizații, ducerea unui mod de viață însoțit de violență este poate prea primitiv, barbar, venind în contradicție absolută cu principiile de viață și tendințele unei societăți moderne.

Pe măsura conturării unui mecanism eficient de reacție împotriva fenomenului violenței, este necesară și prioritară studierea elementelor care o prefigurează și a corelațiilor dintre acestea, precum și a manifestării formelor de violență la diferite etape ale activității umane în societate [8, p. 21]. Autorul I. Petin subliniază precum că comportamentul violent este caracterizat prin propria-i esență, care reflectă, în unitate, toate formele complexe și complicate ale existenței ei [8, p. 24].

Definind violența urmează, în aserțiunea noastră, de a se ține cont de abordările obiective ale fenomenului, precum și de cele subiective. Violența, ca fenomen, nu poate fi redusă la acțiunea de constrângere sau la atacul asupra unei persoane, nici la reprezentări ori norme propuse de un grup sau alt grup, societate, și care sunt încălcate. Aceste norme pot varia de la un grup la altul, de la o societate la alta. În acest caz, violența se opune măsurii, controlului, ordinii. Considerăm că doar prin îmbinarea aspectelor obiective și celor subiective se poate nu numai defini fenomenul de violență infracțională, dar și enunța anumite căi de eradicare a ei. În baza acestor premise, violența poate fi abordată ca forța fizică, îndreptată contra integrității fizice a persoanei umane (sau împotriva bunurilor), care ia naștere în cazul transgresiunilor sociale, dezordinii, insecurității și instabilității sociale. Trebuie să menționăm, însă, că formulările teoretice nu asigură și careva rezultate practice, atât timp cât lipsesc mecanisme eficiente de protecție a persoanei împotriva abuzurilor. Indiferent de domeniul care o cercetează, violența rămâne a fi o nesocotire a dreptului fundamental al omului la viață și la integritate corporală.

Pe această ultimă cale, stabilim violența infracțională ca fiind: un fenomen socialmente periculos; o faptă prejudiciabilă, care prezumă aplicarea ilegală a forței; un sistem de acțiuni infracționale; un ansamblu de acte infracționale.

Legislația penală nu este clară în descifrarea conținutului violenței, antrenând ipoteze diferite în cazul unor variate noțiuni utilizate. Astfel,

— nu se face specificarea faptului dacă întotdeauna termenul de violență prezumă și violența fizică, și violența psihică; interpretarea sistematică a normativului penal în vigoare ar dicta faptul că aceasta nu prezumă violența psihică, deoarece, în context, se operează diferențiat, prin anumite norme penale, cu categoria de violență fizică sau psihică, precum și cu violența sau amenințarea aplicării ei;

— deși teoria penală face distincție între act și acțiune, nu este clar dacă legiuitorul a avut în vedere anume această delimitare între categoriile de act de violență și acțiune violentă;

— este imprevizibilă și neclară delimitarea între violență (care poate prezuma și violența fizică, și violența psihică), amenințare cu aplicarea violenței, precum și constrângere, nefiind clar conținutul fiecărei categorii juridice dintre acestea;

— este neclară delimitarea între violență și amenințare, ca elemente ale constrângerii etc.

În acest sens enunțat, este necesară o uniformizare a legii penale, prin utilizarea în context normativ, în mod prioritar, a categoriilor de violență fizică și/sau psihică.

2.2. *Formele de manifestare a violenței infracționale*

Sistematizând, sub aspectul analizei, definițiile redate anterior, concluzionăm asupra faptului că poate fi identificată o distincție între:

- **violența criminală (violența infracțională);**
- **violența non-infracțională (motivațională).**

În literatura de specialitate se face distincție și între multe alte categorii de violență, inclusiv având la bază *motivul utilizării violenței la comiterea faptei ilegale*. În acest sens, se distinge între ✓ **violență în sine (propriu-zisă)** și ✓ **violență instrumentală** [5, p. 224].

În literatura de specialitate din RM, precum și în cea românească, nu se oferă o atenție corespunzătoare acestei clasificări, fapt care antrenează, de multe ori, o pasibilitate de pedeapsă mai aspră în cazul violenței în sine (propriu-zise), comparativ cu violența instrumentală, ambele vizând aceleași urmări prejudiciabile. În fapt, violența în sine, uneori, poate să nu fie pasibilă de răspundere penală, decât angajată în limitele unei violențe instrumentale. Violența fizică, urmată de vătămarea corporală ușoară a integrității corporale sau a sănătății, nu este supusă răspunderii penale dacă intervine în rol exclusiv de violență în sine (propriu-zisă). Pe această cale,

este ușor de a cataloga violența în sine ca fiind **simplică** sau **mare violență**. Însăși violența completează conținutul unei infracțiuni și, în dependență de categoria de infracțiune, a cărui grad și caracter prejudiciabil devine prezumat de către legiuitor, este identificată violența simplă și marea violență.

Deci, anume din punct de vedere al pericolului social și al urmărilor prejudiciabile survenite se face deosebirea între **violență simplă** și **marea violență**.

În concluzie, din punct de vedere criminologic, violența urmează a fi definită ca un fenomen socialmente periculos, care antrenează aplicarea forței fizice sau a celei psihice, pentru a se admite atingerea unor scopuri în interesele persoanelor violente. În cadrul mecanismului actului infracțional, violența urmează a fi interpretată ca un act comisiv, care poate lua forma unei fapte prejudiciabile, a unei metode de manifestare a infracțiunii, și își poate identifica specificul, în mod particular, în consecințele violente produse.

2.3. Infracțiunea/infracționalitatea de mare violență săvârșită în grup: concept și caracterizare. Locul infracțiunii de mare violență săvârșită în grup în structura infracțiunilor de violență și a celor de grup. În opinia noastră, reperul existenței unui asemenea grup generic de infracțiuni (*infracțiuni de mare violență săvârșite în grup*) se bazează nu numai pe faptul răspândirii și tipicității caracterului infracțional al acestuia la un anumit moment al evoluției societății, dar și pe faptul că activitatea direcționată a autorităților abilitate cu lupta contra acestui fenomen socialmente periculos, devine mult mai eficientă anume în asemenea cazuri. Cu alte cuvinte, în ritmul identificării unor particularități generice, a particularizării factorilor care le condiționează, a activităților de prevenire și combatere a acestui gen de criminalitate, considerăm că importanța stabilirii și analizei acestora (precum și a altor infracțiuni de asemenea gen) este principială. Această din urmă deducție este valorificată și prin intermediul contextului abordat de autorul V. Bujor, precum că este prioritară diferențierea pericolului social *al criminalității la general* și *al criminalității de violență în special*, precum și necesitatea de prevenire și combatere a acestora, de asemenea, de la general la particular. Astfel, dacă polarizăm constatările făcute de autorul M. Șlehtițchi la criminalitatea de mare violență săvârșită în grup, atunci este principial și definitoriu ca administrarea fenomenului să se facă în conformitate cu parametrii particulari ai contextului de intervenție [9, p. 20]. Autorii V. Burlakov și N. Kronceva menționează că una dintre cele mai răspândite clasificări a

infracționalității este cea între infracțiuni de violență (în care violența fizică sau psihică asupra persoanei joacă rol de mod de atingere a scopului infracțional), infracțiuni de violență în scop material și infracțiuni patrimoniale [10, p. 200].

În viziunea noastră urmează de a se face delimitarea infracțiunilor de violență după mai multe criterii, acestea fiind:

- gradul de pericol social al infracțiunilor de violență (infracțiuni de violență simple și infracțiuni de mare violență);

- obiectul de atentare (infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, în care se operează cu violența în sine (violența propriu-zisă), și alte infracțiuni, care pune în evidență aplicarea unei violențe instrumentale);

- numărul subiecților (infracțiuni de violență individuale și infracțiuni de violență în grup);

- locul violenței în cadrul actului infracțional (infracțiuni de violență, în calitate de scop în sine, și infracțiuni de violență, în calitate de instrument).

În opinia noastră, infracțiunile de violență pot fi analizate și raportate la un anumit cadru generic doar în baza unor interpretări corespunzătoare a legii penale în vigoare. Numărul acestor infracțiuni este mare, dar este strict conturat nivelul infracțiunilor de violență care au vizată violența propriu-zisă (în sine), acestea fiind infracțiunile contra vieții și sănătății persoanei. Pe măsura diferențierii infracțiunilor de mare violență de infracțiunile de violență propriu-zisă s-a operat cu noțiunea de marea violență (infracțiuni de mare violență) și violența simplă (infracțiuni cu violență simplă, adică alte categorii de infracțiuni violente, care nu sunt atribuite la categoria infracțiunilor deosebit de grave sau excepțional de grave și nu se caracterizează prin violență fizică, ci doar prin violență psihică).

Referitor la delimitarea conceptuală între infracțiunile de violență simplă și infracțiunile de mare violență, considerăm că infracțiunile de mare violență prezintă un grad de prejudiciabilitate mult mai sporit decât infracțiunile cu violență simplă. De multe ori literatura de specialitate, făcând referire la infracțiunile de mare violență, face uz de termenul generic de infracțiuni de violență, fără o catalogare a delimitării acestora după gradul de pericol social al infracțiunii.

Un moment important, în acest sens, este faptul că, la calificarea infracțiunii, violența poate să rezulte din mai multe semne juridice utilizate în context normativ: **metoda (modul de comitere) a infracțiunii** (cu deosebită cruzime, prin schingiuire, prin tratament inuman sau degradant, însoțit de torturarea victimei etc.); **mijloacele de realizare a infracțiunii**

(prin mijloace periculoase pentru viața și sănătatea mai multor persoane, cu folosirea unor instrumente speciale de tortură, săvârșit prin drogarea sau otrăvirea prealabilă intenționată a victimei, prin aplicarea armei sau altor obiecte folosite în calitate de arme etc.); **alte circumstanțe obiective** (însoțit de contaminarea intenționată cu o boală venerică, cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății etc.).

2.4. *Infrațiunea de mare violență săvârșită în grup în cadrul structurii sistemului infracțional violent și de grup.* Cu adevărat, din numărul de ansamblu a infracțiunilor prevăzute de legea penală, cu caracter de violență, un rol aparte îl comportă, în proces de analiză criminologică a criminalității, infracțiunile de violență care se manifestă printr-un grad de pericol social sporit. În acest ultim context, am invedera soluția desprinderii, din conținutul cantitativ al infracțiunilor de violență, a categoriei de infracțiuni de mare violență, care, în opinia noastră, cuprinde acele infracțiuni de violență, care sunt particularizate prin intermediul unor

- **infracțiuni deosebit de grave și**
- **infracțiuni excepțional de grave.**

În viziunea noastră, indicatorii de clasificare a infracțiunilor de mare violență trebuie să fie de natură clară și să rezulte inclusiv din reglementarea juridico-penală adoptată. Or, anume CP RM face clasificarea infracțiunilor, în dependență de gradul și caracterul prejudiciabilității faptei infracționale. În măsura lansării unui spectru de fapte penale de mare violență din cumulul de infracțiuni de violență, anume gradul prejudiciabil al infracțiunii trebuie să intervină în calitate de indicator definitiv pentru această ultimă clasificare.

Cu toate că literatura de specialitate se lansează de pe poziția precum că noțiunea de *violență*, operată în dreptul penal și cea din criminologie diferă, susținem, pe cale de efect, că o asemenea diferență nu ar trebui să existe. Or, criminologia are ca obiect crima, ca fenomen social, iar elementele acestei criminalități o formează crima, ca fenomen individual. În acest caz, violența este un semn care caracterizează crima, ca act individual, iar, pe această cale, violența devine și un indicator al atribuirii infracțiunii la o anumită categorie generică, care nu poate admite teza delimitării noțiunii de violență din dreptul penal de cea din criminologie. Cu toate acestea, suntem de acord că noțiunea generală a violenței urmează să fie configurată prin intermediul unor aspecte de ordin social, psihologic, juridic, criminologic etc. [19; 20]. În fapt, autorul V. Bujor pune accent mare pe noțiunea de violență din CP RM, în sensul analizei semnificației criminalității de violență, în particular a criminalității de mare violență.

Operând cu CP RM și CP al României, autorul indică la clasificarea violenței în baza mai multor criterii [19].

În acest context, prin **infrațiune de mare violență** se înțelege *fapta prejudiciabilă, reglementată de legea penală, comisă cu intenție, manifestată doar prin violență fizică (propriu-zisă sau instrumentală) și care este atribuită de către legiuitor, potrivit caracterului și gradului prejudiciabil, la categoria infrațiunilor deosebit de grave sau excepțional de grave.*

Infrațiunea de mare violență săvârșită în grup se referă la infrațiunea de mare violență comisă prin oricare formă de participare penală.

3. Infrațiunile de mare violență săvârșite în grup: elemente criminologice cantitative și calitative conține cinci paragrafe (inclusiv subparagraph).

3.1. Infrațiunea de grup și violența (marea violență) infracțională

Recunoașterea legală a pericolului social al grupului criminal oferă acestui gen de criminalitate caracter juridico-penal. Rolul integral, în cadrul elementelor sistemului, îl are infrațiunea. Acest fapt, menționează autorul V. D. Filimonov, se explică prin faptul că:

- infrațiunea se include în sistemul integraționist (activitatea criminală);

- fără comiterea infrațiunii nu există infractor și nici grupare criminală; până la comiterea infrațiunii de către membrii unui grup, aceste manifestări se prezintă într-o altă calitate socială, neavând caracter criminal;

- anume în baza infrațiunii sau totalității acestora, care formează activitatea criminală, câteva persoane se unesc în grupări criminale; persoanele integrate reprezintă subiecții acestei comunități, iar activitatea comună este elementul calitativ;

- pericolul social al infrațiunii comise reprezintă criteriul obiectiv principal, care determină pericolul social al subiectului (o persoană sau un grup de persoane) [11, p. 30].

3.2. Particularități criminologice cantitative referitoare la anumite categorii de infrațiuni de mare violență săvârșite în grup. În context, în primele 10 luni ale anului 2013, pe teritoriul RM, au fost comise 29132 de infrațiuni, dintre care 659 au fost comise în grup (2,26%), 207 (0,71%) fiind comise în mun. Chișinău. Urmărind cursul infrațiunilor de mare violență săvârșite în grup, în această perioadă de raportare, s-a observat că pe parcursul anului 2012, pe teritoriul RM, au fost comise 223 de omoruri

(0,76%), dintre care 14 (6,27% din totalul infracțiunilor de omor comise) fiind comise de două și mai multe persoane, 360 de infracțiuni de viol (1,24%), 14 - de un grup de persoane (3,89% din totalul infracțiunilor de viol), 325 de infracțiuni privind vătămarea intenționată gravă a integrității corporale (1,12%), 6 infracțiuni săvârșite de un grup de persoane (1,87% din totalul infracțiunilor de vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății persoanei), 167 tâlhării (0,57%), 33 tâlhării în grup (19,76%). În context, stabilim faptul că infracțiunile de omor sunt întotdeauna infracțiuni de mare violență, inclusiv în cazul în care sunt în grup, tâlhăriile comise în grup determină catalogarea acestora ca fiind de mare violență anume datorită caracterului de grup, vătămările corporale grave ale integrității corporale sau a sănătății denotă caracter de mare violență doar în cazul în care a survenit, din imprudență, decesul victimei, iar violul este vizat de categoria infracțiunii de mare violență doar în cazul unor consecințe strict determinate (vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății persoanei, soldată cu decesul persoanei). În același context, se pot prezenta și datele din anul 2003, pentru comparație: pe teritoriul RM au fost comise 356 de omoruri, dintre care 37 de omoruri fiind săvârșite în grup (10,39%), 320 de infracțiuni de viol, 19 infracțiuni de viol fiind în grup (5,94%), 417 de infracțiuni privind vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății persoanei, 4 infracțiuni de acest gen comise de un grup de persoane (0,96%), 273 de tâlhării, 76 dintre aceste infracțiuni de tâlhărie fiind în grup (27,84%) [12].

În baza celor consemnate anterior, se observă clar că, de la un deceniu la altul, lucrurile nu se schimbă esențial, deși de la an la an există o mică deviere în plus sau în minus. Totuși, de exemplu, infracțiunea de viol în anul 2012 a atins apogeul pentru perioada 2003-2012, când a înregistrat cel mai mare număr de infracțiuni – 360, iar vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății persoanei a constituit 416 de infracțiuni în 2010, dintre care 5 infracțiuni de acest gen comise în grup (1.2%).

O latură componentă de manifestare a infracțiunilor comise în grup o reprezintă criminalitatea organizată. Indicii statistici polițienești demonstrează că, pe parcursul anului 2003, grupurile organizate au comis circa 69 de infracțiuni pe teritoriul țării, în 2006 – 115 (+66,67%), iar în 2012 – 97 (+40,58% față de 2003 și -18% față de anul 2006). Crimei organizate i-a fost caracteristică violența aplicată. Pentru o mai bună analiză a celor consemnate au fost prezentate rezultatele studiului cantitativ în mod grafic.

În același context, se afirmă de către autorități precum că datele

statistice (*Raportul Procuraturii Republicii Moldova de activitate în anul 2016*) indică asupra majorării alarmante a infracțiunilor violente, invocând, în acest sens, la creșterea alarmantă a omuciderilor, vătămarilor intenționate ale integrității fizice, violențelor în familie, cazurilor de huliganism, violențelor în privința colaboratorilor poliției etc. [13]. Conchidem că o astfel de faptă este una de mare violență prin însăși acțiunile comise, iar realizarea acestora este favorizată de implicarea mai multor persoane la comiterea lor, adică participarea a două sau mai multe persoane.

3.3. Factorii principali ai infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup. Factorii sociali generatori ai mării violențe manifestate în grup au o mare pondere. Mediul, în care persoana își desfășoară cea mai mare parte a timpului, influențează esențial dezvoltarea, conduita, modul de viață etc. Astfel, de mediul, în care trăiește și se dezvoltă persoana, depinde dacă va fi sau nu o persoană violentă, indiferent sub ce formă. Pe măsura analizei mecanismului infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup, importanța definitorie obțin nu numai factorii sociali, ci și factorii psihologici, criminologici, juridici, economici etc.

3.3.1. Factori bio-sociali și culturali. Studiind factorii socio-culturali care generează criminalitatea de mare violență săvârșită în grup, punctăm pe necesitatea determinării anume a aceluia, care interesează, în mod special, corelația cu rolul predominant în socializarea pozitivă sau negativă a indivizilor și care, finalmente, îi conduc la săvârșirea infracțiunilor de mare violență în grup.

În context, intervine necesitatea identificării unor medii generatoare de violență. În primul rând, punem în evidență o primă ambianță factorială, și anume familia.

3.3.2. Factori economici. Situația economică a unui stat sau a unei zone mai restrânse determină anumite comportamente umane, inclusiv comportamentul violent. Fără a se nega un raport de cauzalitate între starea economică și criminalitate, studiile efectuate evidențiază că fenomenul violenței este atât de complex, încât poate fi generat atât de prosperitate, cât și de sărăcie. Printre principalii factori economici generatori de violență se menționează șomajul, industrializarea, nivelul de trai, crizele economice etc.

Putem menționa că criminalitatea de mare violență săvârșită în grup reprezintă un fenomen socialmente periculos al tuturor timpurilor. Trăind în epoca globalizării, a internetului și a tehnologiilor performante, nu rămâne loc pentru respectarea valorilor morale ale societății, iar lupta cu

acest viciu al societății este una anevoioasă (condamnarea socială nefiind eficientă).

3.4. *Elemente de prevenire și combatere a infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup.* Pentru organizarea eficientă a profilaxiei individuale și generale a atentatelor contra libertății și inviolabilității sexuale a persoanei se cere o analiză complexă a tuturor împrejurărilor săvârșirii infracțiunii, inclusiv comportamentul victimei, caracteristicile psihologice ale făptuitorului, condițiile de socializare și de trai.

Dacă profilaxia generală include măsurile, metodele și procedeele de relevare, de înlăturare și de neutralizare a factorilor criminogeni, atunci prevenirea individuală prevede atât includerea persoanelor predispuse de a săvârși acte de violență sexuală, cât și a persoanelor cu vulnerabilitate victimală sporită. Aceasta ar permite, în primul caz, de a lua măsuri care ar împiedica realizarea potențialului de violență, iar, în celălalt caz, de a lua măsuri orientate spre minimizarea riscului de a deveni victimă a agresiunii sexuale. Pe lângă măsurile criminologice de prevenire a criminalității de mare violență săvârșite în grup, un rol important revine măsurilor juridico-penale de combatere a acestora. În special, acestea se referă la posibilitatea utilizării unor norme și instituții penal-juridice, de orientare profilactică nemijlocită în lupta cu acest gen de infracțiuni.

Un rol profilactic important revine și normelor Părții speciale a CP RM, care au caracter dublu de prevenție. Aceste norme se referă la răspunderea penală pentru fapte infracționale, care creează condiții și împrejurări nemijlocite pentru comiterea unor alte infracțiuni, mult mai grave (păstrarea ilegală a armelor, crearea sau conducerea unei organizații criminale, instigarea minorilor la comiterea infracțiunilor, neimplicarea organelor de drept în soluționarea unor conflicte de familie etc.). Deci, prevenția dublă consistă, pe de o parte, față de infracțiunile de mare violență săvârșite în grup, care au fost deja săvârșite, iar, odată cu aceasta, și prevenirea unor eventuale infracțiuni, care ar fi fost comise dacă nu ar fi fost combătute cele dintâi.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Concluzii generale:

1. Pe măsură ce însăși noțiunea de violență nu are o abordare unilaterală în sens juridico-penal, studiile criminologice oferă diferite valențe acestor noțiuni, iar, ca efect, fenomenul are o reprezentare diferită [14, p. 10-13].

2. Violența criminală (infracțională) poate fi definită ca fiind acea violență, care, odată aplicată, denotă existența unei infracțiuni și

pasibilitatea de răspundere și pedeapsă penală pentru aceasta, indiferent de faptul dacă este o violență-scop sau o violență instrumentală [25, p. 267-272].

3. De limitele violenței neinfraționale sunt cuprinse acele acte violente, care, prin natura și conținutul lor, exclud caracterul penal al faptei, precum și violența care nu este incidentă răspunderii penale (de exemplu, violența-scop, care a avut ca consecință vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății persoanei) [25, p. 267-272].

4. Potrivit legislației penale a RM, violența în sine (violența propriu-zisă) nu este supusă răspunderii penale în toate cazurile, făcându-se alegația la cauzarea unor vătămări ușoare ale integrității corporale sau a sănătății persoanei.

5. Mijloacele utilizate (fizice sau psihice) fac delimitarea conceptuală între violența fizică și violența psihică, denumită în legea penală și prin sintagma *amenințarea cu aplicarea violenței fizice*.

6. Pericolul social al violenței fizice pentru viață se determină în momentul comiterii actelor de violență și nu este legat anume de consecințele provocate drept urmare a acestor acte de violență.

7. Violența psihică nu poate fi interpretată în mod extensiv, aceasta fiind redusă la amenințarea cu aplicarea violenței fizice. Criticile nefondate, insultele, nu constituie și nu pot constitui forme de manifestare a violenței.

8. Este prioritară distincția criminologică între **violența în sine (propriu-zisă)** și **violența instrumentală**.

9. Lipsa unei atenții corespunzătoare clasificării violenței în propriu-zisă și instrumentală antrenează, de multe ori, o pasibilitate de pedeapsă mai aspră în cazul violenței în sine (propriu-zise), comparativ cu violența instrumentală, ambele vizând aceleași urmări prejudiciabile.

10. În cazul violenței în sine, însăși violența completează conținutul unei infracțiuni și, în dependență de categoria de infracțiune, a cărui grad și caracter prejudiciabil devine prezumat de către legiuitor, este identificată violența simplă și marea violență [18, p. 509-510].

11. Din punct de vedere criminologic violența urmează a fi definită ca un fenomen socialmente periculos care antrenează aplicarea forței fizice sau a celei psihice pentru a se admite atingerea unor scopuri în interesele persoanelor violente. În cadrul mecanismului actului infrațional, violența urmează a fi interpretată ca un act comisiv, care poate lua forma unei fapte prejudiciabile, unei metode de manifestare a infracțiunii și își poate identifica specificul în consecințele violente produse [18, p. 508-510].

12. Violența poate fi direcționată doar spre persoană, nu spre bunuri etc., și sub aspect marginal, violența urmează să contureze aplicarea violenței fizice sau psihice.

13. Admiterea uniformizării legii penale ar impune operarea exclusivă doar cu sintagma „violența psihică”, în locul inclusiv a *amenințării cu violența fizică*.

14. Constrângerea poate fi o violență, dar, în același timp, poate depăși limitele violenței invocate de către noi. Dar, cu siguranță, în cazul în care legiuitorul are în vedere, prin constrângere, doar violența, nu este necesar și corect să se facă distincție între constrângere și violență.

15. Agresiunea constituie o acțiune abuzivă care se manifestă prin violență.

16. Se identifică trei teorii care explică, în ansamblu, comportamentul agresiv: agresivitatea este înăscută (factor biologic); agresivitatea se manifestă ca răspuns la o anumită frustrare (factor psihologic); agresivitatea se nominalizează printr-un comportament social învățat (factor social).

17. Infracțiunea de violență constituie *fapta socialmente periculoasă, orientată asupra uneia sau mai multor persoane și care are drept element obligatoriu (alternativ sau facultativ) aplicarea forței fizice sau amenințarea cu aplicarea acesteia (constrângere psihică)*. Or, lipsa unui concept clar al infracțiunilor de violență denotă și lipsa unei posibilități clare de atribuire a unor sau altor infracțiuni la această categorie juridică.

18. Infracționalitatea de grup atestă comiterea infracțiunii de două sau mai multe persoane, prin aceasta, ca și în cazul infracțiunilor de violență, indică la un grad de pericol social sporit al infracțiunilor de asemenea gen. În cadrul infracționalității de grup se prefigurează criminalitatea organizată, care se identifică prin anumiți indicatori mult mai particularizați decât însăși criminalitatea de grup [17, p. 163-165].

19. Indicatorii de clasificare a infracțiunilor de mare violență trebuie să fie de natură clară și să rezulte inclusiv din reglementarea juridico-penală adoptată. Or, anume CP RM face clasificarea infracțiunilor în dependență de gradul și caracterul prejudiciabilității faptei infracționale. Iar, în măsura lansării unui spectru de fapte penale de mare violență, din cumulul de infracțiuni de violență, anume gradul prejudiciabil al infracțiunii trebuie să intervină în calitate de indicator definitoriu pentru această ultimă identificare [25, p. 267-272].

20. Prin acest conținut legiuitorul incriminează violența, în mod penal, doar de la o anumită limită. Totuși, definind violența, urmează de a se ține

cont de abordările obiective ale fenomenului, precum și de cele subiective. Or, violența, ca fenomen, nu poate fi redusă la acțiunea de constrângere sau la atacul asupra unei persoane, nici la reprezentări ori norme propuse de un grup sau alt grup, societate și care sunt încălcate [18, p. 509].

21. Pe această ultimă cale, stabilim violența infracțională ca fiind: un fenomen socialmente periculos; o faptă prejudiciabilă, care prezumă aplicarea ilegală a forței, un sistem de acțiuni infracționale; un ansamblu de acte infracționale [18, p. 509].

22. Prin **infracțiune de mare violență** se înțelege fapta prejudiciabilă, reglementată de legea penală, comisă cu intenție, manifestată doar prin violență fizică (propriu-zisă sau instrumentală) și care este atribuită de către legiuitor, potrivit caracterului și gradului prejudiciabil, la categoria infracțiunilor deosebit de grave sau excepțional de grave.

23. **Infracțiunea de mare violență comisă în grup** se referă la infracțiunile de mare violență comise prin oricare formă de participare penală.

24. Pe baza tuturor categoriilor juridice operate de către legiuitor (violență, constrângere, urmări prejudiciabile cu caracter fizic), luând în considerație elementele definitorii ale infracțiunii de mare violență formulate, stabilim următoarele infracțiuni de mare violență: art. 135, art. 135¹ alin. (1), art. 135¹ alin. (2), art. 137 alin. (3), art. 137 alin. (4), art. 137³ alin. (3), art. 137³ alin. (4), art. 137³ alin. (5), art. 137⁴, art. 140¹ alin. (2), art. 142 alin. (3), art. 145 alin. (1), art. 145 alin. (2), art. 151 alin. (4), art. 158 alin. (3), art. 158 alin. (4), art. 164 alin. (3), art. 165 alin. (2), art. 165 alin. (3), art. 166¹ alin. (4), art. 168 alin. (3), art. 171 alin. (3), art. 172 alin. (3), art. 187 alin. (5) (doar prin art. 187 alin. (2) lit. e) CP RM), art. 188 alin. (4), art. 188 alin. (5), art. 189 alin. (4) (prin anumite modalități normative), art. 189 alin. (5) (prin anumite modalități normative), art. 189 alin. (6) (prin anumite modalități normative), art. 201¹ alin. (4), art. 206 alin. (2), art. 206 alin. (3), art. 217⁴ alin. (3), art. 275 alin. (2), art. 275 alin. (3), art. 278 alin. (2), art. 278 alin. (3), art. 278 alin. (4), art. 278¹ alin. (2), art. 278¹ alin. (3), art. 278¹ alin. (4), art. 280 alin. (3), art. 283, art. 289¹ alin. (2), art. 289¹ alin. (3), art. 289² alin. (2), art. 289² alin. (3), art. 289³ alin. (2), art. 289³ alin. (3), art. 295¹ alin. (2), art. 295² alin. (2), art. 295² alin. (3), art. 339 alin. (1), art. 339 alin. (2), art. 340, art. 342, art. 343, art. 365 alin. (2), art. 388 alin. (2), art. 388 alin. (3) CP RM.

25. Factorii care generează creșterea semnificativă a nivelului de violență și a infracționalității de violență, în particular a infracționalității de mare violență comisă în grup, au o explicație diferită și diferențiată de la o

societate la alta, sursele acestora având relevanță în domeniul politicului, economicului [26, p. 31-34; 16, p. 183; 17, p. 164; 20, p. 240-242], juridicului etc.

26. Prevenirea criminalității de mare violență comise în grup desemnează un proces social permanent, care presupune aplicarea unui ansamblu de măsuri cu caracter social, cultural [20, p. 242-243], economic, politic, identificarea, neutralizarea și înlăturarea cauzelor fenomenului infracțional de această natură [15, p. 167; 17, p. 164].

27. Situația economică a unui stat sau a unei zone mai restrânse determină anumite comportamente umane, inclusiv comportamentul violent. Fără a se nega un raport de cauzalitate între starea economică și criminalitate, studiile efectuate evidențiază că fenomenul violenței este atât de complex, încât poate fi generat atât de prosperitate, cât și de sărăcie [15, p. 167-168].

28. Doar prin cooperarea și colaborarea organelor competente ale statului, dar și cu implicarea cetățenilor de rând, ar putea fi obținut succesul prevenirii și combaterii infracționalității de violență comisă în grup

Recomandări în materie de eficientizare a combaterii infracțiunilor de mare violență prin mijloace de drept penal și criminologice:

1) art. 167 CP RM urmează a fi modificat, prin înlocuirea termenului de constrângere, care deja include în sine violența fizică sau psihică;

2) art. 137 alin. (1) lit. a) CP RM se impune a fi modificat, prin înlocuirea sintagmei „constrângerea, prin violență sau amenințare,” cu sintagma „violența fizică sau psihică”;

3) reformularea art. 165 alin. (1) lit. a) CP, prin înlocuirea sintagmei „amenințare cu aplicarea sau aplicarea violenței fizice sau psihice” cu „violența psihică sau violența fizică”;

4) înlocuirea sintagmei „violență sau amenințare cu aplicare ei” cu „violență fizică sau psihică” în cazul mai multor norme (art. 179 alin. (2) CP RM, art. 180¹ alin. (3) lit. a) CP RM, art. 187 alin. (2) lit. e) CP RM, art. 188 alin. (1) CP RM, art. 192¹ alin. (2) lit. b) CP RM, art. 192¹ alin. (3) CP RM, art. 193 CP RM, art. 208 alin. (3) lit. a) CP RM, art. 209 alin. (2) lit. b) CP RM, art. 217⁴ alin. (2) lit. e) CP RM, art. 217⁴ alin. (3) lit. b) CP RM, art. 275 alin. (2) lit. b) CP RM, art. 287 alin. (1) CP RM, art. 289³ alin. (1) lit. a) CP RM, art. 295 alin. (4) CP RM);

5) modificarea în conținutul art. 245⁹. alin. (2) CP RM, art. 245¹⁰ alin. (1) CP RM, art. 247 alin. (1) CP RM, art. 295 alin. (2) CP RM a sintagmei „amenințarea cu violență” prin „violența psihică”;

6) se impune crearea unui sistem de ajutor psihologic și psihiatric, la nivel de stat, care ar putea identifica și diagnostica devianțele în dezvoltarea psihologică a persoanei, capabil să influențeze pozitiv profilaxia infracțiunilor de mare violență, în particular a celor de mare violență comise în grup;

7) este necesară elaborarea unei baze normative care ar asigura controlul comportamental al categoriilor de persoane, care se includ în această zonă de risc, și a activității profilactice a acestora, aceasta constituind o măsură destul de eficientă în lupta cu infracțiunile de mare violență comise în grup;

8) Crearea Institutului de Criminologie în RM (după modelul Institutului Național de Criminologie din România, Institutului Național de Criminologie din Budapesta, Institutului Național de Criminologie și Prevenție Socială din Praga, Centrului Internațional de Criminologie Comparată din Canada, Societății Internaționale de Criminologie, Societății Europene de Criminologie etc.), care să se implice în cercetarea criminologică inclusiv a criminalității de mare violență săvârșită în grup.

Planul de cercetări în perspectivă poate fi suplinit de următoarele subiecte:

1. Violența și mijloacele juridice de combatere a acesteia.
2. Analiza juridico-penală a noțiunii și conținutului violenței infracționale.
3. Analiza criminologică a personalității infractorului care săvârșește infracțiuni de mare violență în grup.
4. Pronosticul criminologic și infracționalitatea de mare violență săvârșită în grup.

BIBLIOGRAFIE

1. Gladchi Gh. Criminologie generală. Chișinău: Museum, 2001. 312 p.
2. Gladchi Gh. Determinantele victimologice și mecanismul infracțiunilor de mare violență (omorul, vătămarea intenționată gravă a integrității corporale, violul). Chișinău: Centrul de Drept, 2000. 240 p.
3. Bujor V., Miron I. Violența sexuală: aspecte juridico-penale și criminologice. Chișinău: centrul editorial al Universității de Criminologie, 2001. 80 p.
4. Pletea C. Violența îndreptată împotriva persoanei. București: Editura Paralela 45, 1999. 321 p.
5. Алексеев А. И. Криминология. Москва: «ЩИТ», 2001. 332 p.
6. Balica E. Criminalitatea violentă. Tendințe și factori de risc. București:

Editura Oscar Print, 2008. 316 p.

7. Ницше Ф. Сочинение в 2-х томах. Т. 1. Москва: 1990. 828 p.

8. Petin I. A. Mechanism of Criminal Violence. St. Petersburg: R. Aslanov Publishing House «Yuridicesky Center Press», 2004. 343 p.

9. Şleahţiţchi M. Prevenirea violenţei. Cazul omului frustrat. În: Legea şi viaţa, 2003, nr. 5, p. 20.

10. Криминология. Под ред. В. Н. Бурлаков, Н. М. Крончева. Москва: 2002. 456 p

11. Филимонов В. Д. Общественная опасность личности отдельных категорий преступников и ее уголовно-правовое значение. Томск: 1973. 173 p.

12. Informaţia operativă privind starea infracţionalităţii pe teritoriul Republicii Moldova. <http://mai.gov.md/ro/advanced-page-type/date-statistic>. Vizitat: 20.05.2017.

13. Procuratura Republicii Moldova. Raport despre activitatea procuraturii în anul 2004 (http://www.procuratura.md/file/Raport_2004_ro.pdf); -2005 (http://www.procuratura.md/file/Raport_2005_ro.pdf); -2006 (<http://www.procuratura.md/file/RAPORT%20PUBLIC%202006%20Pentru%20Sait.pdf>); -2007 (<http://www.procuratura.md/file/RAPORT%20ANUAL%2017.03.2008.pdf>); -2009 (<http://www.procuratura.md/file/Raport%202009.pdf>); -2010 (<http://www.procuratura.md/file/15.05.Raport%202010.pdf>); -2011 (<http://www.procuratura.md/file/RAPORT%202011.pdf>); -2012 (<http://www.procuratura.md/file/RAPORTUL%20PG%20pentru%20a.%202012.pdf>); -2013 (<http://www.procuratura.md/file/Raport%20PG%202013%20final.pdf>); -2014 (<http://www.procuratura.md/file/raport.2014.final1.14.pdf>); -2015 (<http://www.procuratura.md/file/rp%202016.pdf>); -2016 (<http://www.procuratura.md/file/Raportul%20Procurorului%20General%2016%2012.05.2017.pdf>). Vizitat: 21.05.2017.

14. Tighineanu A., Bujor V. Caracteristica juridico-penală a infracţiunilor săvârşite cu aplicarea violenţei. În: Jurnalul juridic naţional, 2015, Nr.3 (13), p. 10-14.

15. Tighineanu A. Infracţiuni de violenţă comise în grup. În: Materialele Conferinţei ştiinţifice internaţionale din 16-17 mai 2003 -Violenţa în societatea de tranziţie. Chişinău: Tipografia Centrală, 2003, p. 165-168.

16. Tighineanu A. Pericolul social al infracţiunilor economice comise în grup. În: Materialele Simpozionului Internaţional al tinerilor cercetători din 21-11 aprilie 2005. Vol. 1. Chişinău: ASEM, 2005, p. 183-184.

17. Tighineanu A. Caracterul social sporit al infracţiunilor de violenţă comise prin participaţie. În: Materialele Simpozionului Internaţional al

tinierilor cercetători din 14-15 aprilie 2006. Vol. 1. Chișinău: ASEM, 2006, p. 163-165.

18. Tighineanu A. Noțiunea și semnele violenței criminale. În: Materialele Conferinței științifico-practice internaționale din 22 decembrie 2006 - Dreptul național în contextul proceselor integraționiste europene. Chișinău: IRIM, 2006, p. 507-511.

19. Tighineanu A. Noțiunea și pericolul social al participației în dreptul penal. În: Materialele Conferinței științifice internaționale din 1-2 octombrie 2009 - Probleme actuale ale istoriei, teoriei dreptului și științelor administrației publice. Chișinău: ASEM, 2010, p. 136-138.

20. Tighineanu A. Factorii socio-economici generatori de violență criminală. În: Materialele Conferinței științifice internaționale din 28-29 septembrie 2012 - Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii. Vol. 1. Chișinău: ASEM, 2012, p. 240-244.

21. Tighineanu A., Vasiloi Dj. Gradul de pericol social concret al infracțiunilor de mare violență. În: Materialele Conferinței științifice internaționale din 26-27 septembrie 2014 - Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii. Chișinău: ASEM, 2014, p. 336-339.

22. Tighineanu A. Măsuri criminologice de prevenire a criminalității violente. În: Materialele Conferinței științifice internaționale din 25-26 septembrie 2015 - Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii. Vol. 4. Partea 1. Chișinău: ASEM, 2015, p. 294-298.

23. Tighineanu A., Vasiloi Dj. Dispoziții generale privind consecințele sociale ale infracțiunilor de violență. În: Materialele Conferinței științifice internaționale din 25-26 septembrie, 2015 Chișinău: ASEM, 2015, p. 9-12.

24. Tighineanu A. Aspecte socio-criminologice privind definirea grupului criminal. În: Materialele Conferinței Internaționale Științifico-Practice din 4-5 noiembrie 2016 - Conceptul de dezvoltare a statului de drept în Moldova și Ucraina în contextul proceselor de eurointegrare. Chișinău, ICJP AȘM, IȘPCA, US, 2016, p. 215-219.

25. Tighineanu A. Considerațiuni generale privind infracționalitatea de mare violență săvârșită în grup. În: Culegerea de articole științifice - Premise de perfecționare a legislației naționale și de ajustare la standardele Uniunii Europene. Chișinău, ICESD, ICJP al AȘM, 2017, p. 267-273.

26. Tighineanu A. Reglementarea răspunderii penale pentru infracțiunile economice în legislația penală a Republicii Belarus și a Republicii Moldova. În: Jurnalul juridic național, 2014, Nr.1 (5), p. 31-35.

ADNOTARE

TIGHINEANU A. Analiza criminologică a infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2018

Structura tezei: introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, 4 anexe, bibliografia din 197 titluri, 162 pagini de text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 15 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: infracțiunile, constrângere, violență, violență fizică, violență psihică, act violent, acțiune violentă, omor, grup, grup de persoane, gloată, grup criminal organizat, organizație criminală, asociație criminală.

Domeniul de studiu. Cercetările științifice se include în domeniul complex al criminologiei speciale, de o atenție sporită fiind acoperit segmentul analizei criminologice a infracționalității de mare violență comisă în grup.

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul cercetării științifice constă în conturarea unui mecanism eficient de identificare a infracțiunilor de violență săvârșite în grup - ca un sistem sub generic de infracțiuni, raportate la categoria generică de infracțiuni de violență și infracțiuni săvârșite în grup, antrenându-se posibilitatea, ca urmare a analizei criminologice a acesteia, de a desfășura o activitate de prevenire și combatere mai eficientă a acestui grup sub generic de infracțiuni. Obiectivele lucrării: analiza complexă a cercetărilor criminologice în ceea ce vizează infracțiunile de violență (infracțiuni de mare violență) și infracțiunile de grup (infracțiunile de mare violență comisă în grup), elaborate și publicate în RM și în alte state; analiza reglementărilor juridico-penale care pun în evidență instituția violenței penale și lansarea unor idei de unificare a acestui uz; analiza criminologică a conceptului de violență; cercetarea și conceptualizarea categoriei criminologice de infracțiune de mare violență comisă în grup; identificarea structurii și dinamicii infracționalității violente în RM, făcându-se referire și la locul infracțiunilor de mare violență comisă în grup în cadrul structurii de ansamblu a criminalității, precum și în cadrul structurii infracțiunilor de violență; cercetarea criminologică a infracțiunilor de violență săvârșite în grup, prinându-se de corelația între interconexiunile infracțiunilor de violență și infracțiunilor de grup; investigarea criminologică a factorilor infracțiunilor de mare violență comise în grup; selectarea unor concluzii necesare pentru eficientizarea luptei contra infracțiunilor de mare violență comisă în grup și promovarea unor recomandări în acest sens.

Noutatea științifică și originalitatea rezultatelor obținute. Rezultatele științifice obținute prin cercetarea monografică desfășurată consistă în: definirea noțiunii de violență; clarificarea contextului de violență infracțională și violență neinfracțională; clarificarea conceptuală a delimitării între violența simplă și marea violență, violența propriu-zisă și violența instrumentală, violența fizică și violența psihică etc.; definirea infracțiunii de violență, infracțiunii de mare violență și a infracțiunii de mare violență săvârșită în grup; identificarea limitelor normative și infracțiunilor incidente celor de mare violență; cercetarea factorilor condiționali ai violenței mari manifestate în grup; conturarea unor direcții ale activității de prevenire și combatere a infracțiunilor de mare violență săvârșite în grup.

Problema științifică importantă soluționată rezidă în elaborarea conceptului criminologic al infracțiunilor de mare violență comise în grup, prin definirea și clasificarea acestora, identificarea trăsăturilor definitorii, fapt care contribuie la eficientizarea luptei cu un asemenea grup sub generic complex de infracțiuni, inclusiv pe cale juridico-penală.

Semnificația teoretică constă în analiza unor opinii de certă valoare științifică expuse în literatura de specialitate autohtonă și străină referitor la fenomenul criminalității în ansamblu, urmându-se cercetarea de la general la particular și urmărind scopul evaluării criminologice a infracțiunilor de mare violență comise în grup de persoane. Studiul monografic sub forma tezei de doctorat reprezintă o cercetare științifică fundamentală cu imanente posibilități de antrenare în practică a concluziilor și recomandărilor formulate.

Valoarea aplicativă rezultă din posibilitatea eventuală de a utiliza rezultatele științifice: - în activitatea de predare a cursului de Criminologie în cadrul instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova; - în activitatea organelor de drept, fiind conturate premisele uniformizării uzului de noțiunea de violență în diferite conotații conceptuale ale acesteia; - în activitatea de modificare a legislației penale, fiind operate anumite modificări la CP RM care pune în evidență diferite forme de manifestare a violenței infracționale.

Implementarea rezultatelor științifice. Concluziile și recomandările investigațiilor științifice desfășurate și-au găsit reflectare în conținutul a 15 lucrări științifice publicate, inclusiv prin participarea la lucrările mai multor conferințe științifico-practice internaționale.

АННОТАЦИЯ

ТИГИНЯНУ А. Криминологический анализ тяжких насильственных групповых преступлений. Диссертация на соискание ученой степени доктора права, Кишинэу, 2018

Структура диссертации: Введение, 3 главы, общие выводы и рекомендации, 4 приложения, список литературы из 197 наименований, 162 страниц основного текста. Полученные результаты опубликованы в 15 научных работах. **Ключевые слова:** преступление, принуждение, насилие, тяжкое насилие, физическое насилие, психическое насилие, акт насилия, насильственное действие, убийство, группа, группа лиц, толпа, организованная преступная группа, преступная организация, преступная ассоциация.

Область исследования: Научные исследования относятся к криминологии, особое внимание отведено криминологическому анализу тяжкой насильственной групповой преступности.

Цель и задачи исследования: Цель заключается в криминологическом исследовании тяжких насильственных преступлений совершенных группой лиц как под родовые преступления, которые взаимосвязаны с категорией таких преступлений как преступления с применением насилия и совершенные группой лиц, предоставляя возможность осуществлять мероприятия по предотвращению и эффективной борьбы с этой подгруппой преступлений. **Задачи:** анализ криминологических исследований в области преступности, особенно преступлений с применением насилия и совершенных группой лиц, созданных и опубликованных в РМ и в других странах; анализ уголовно-правового регулирования института насилия в уголовном праве и обобщение идей по указанной тематике исследования; криминологический анализ концепции насилия; исследования и определение понятийного аппарата криминологической категории как особо тяжкое насильственное групповое преступность; идентификация структуры и динамики преступлений с применением насилия в РМ, проводя параллель с местом особо тяжких преступлений с применением насилия совершенных группой лиц в системе преступлений, также в системе преступлений с применением насилия; криминологическое исследование преступлений с применением насилия совершенных группой лиц, в рамках взаимосвязи между насильственной преступностью и групповой преступностью; криминологическое изучение причин тяжкой насильственной групповой преступности; определение важных выводов по эффективной борьбе с преступностью с применением насилия совершаемой группой лиц и выдвижение рекомендаций по этим вопросам.

Научная новизна и оригинальность полученных результатов заключается в таких научных результатах как: определение понятия насилия; выяснение смысла преступного насилия и не преступного насилия; концептуальное выяснение разграничения между простым насилием и особо тяжким насилием, просто насилием и инструментальным насилием, физическим и психическим насилием и т.п.; определение нормативных границ и преступлений предшествующих особо тяжким с насилием; исследование причин преступления с применением особо тяжкого насилия группой лиц; выявление областей деятельности по предупреждению и борьбе с особо тяжкими преступлениями с применением насилия совершенных группой лиц. **Научная важная проблема рассмотренная автором:** разработка криминологической концепции особо тяжких преступлений с применением насилия совершенных группой лиц через понятийный аппарат и классификацию, идентификацию основополагающих характеристик, что в конечном результате должно повлиять на эффективность борьбы с подобной комплексной подкатегорией преступлений, в том числе в рамках уголовного регулирования.

Теоретическое значение заключается в анализе научных точек зрения, отраженных в специальной местной и иностранной литературе по преступности. Исследование велось от общего к частному, преследовало цель оценить с точки зрения криминологии особо тяжкие преступления, совершенные группой лиц. Монографическое исследование представляет фундаментальное научное исследование с элементами практического применения выводов и сформулированных автором предложений. **Практическое значение** заключается в возможности применения научных результатов: в педагогической деятельности по ведению учебной дисциплины Криминологии в рамках высших учебных учреждений РМ; в деятельности правоохранительных органах; в деятельности по изменению уголовного законодательства, в рамках изменения УК РМ по вопросам правового регулирования различных форм проявления насилия при совершении преступлений.

Внедрение научных результатов. Выводы и рекомендации в рамках данного научного исследования нашли свое отражение в 15 опубликованных научных работах, а также в публикациях, представленных на международных научных конференциях.

ANNOTATION

TIGHINEANU Alexandra. Criminological analysis of crimes of great violence committed in-group. PhD thesis in law. Chisinau, 2018

Structure of the thesis: introduction, 3 chapters, general conclusions and recommendations, 4 annex, bibliography of 197 titles, 162 pages of basic text. The results obtained are published in 15 scientific papers.

Keywords: offense, coercion, violence, physical violence, psychic violence, violent act, violent action, murder, group, group of people, crowd, organized crime group, criminal organization, criminal association.

Field of study. Scientific researches are included in the complex field of special criminology, the segment of criminological analysis of the offense committed in the group being attentively analyzed.

Purpose and objectives of the paper. The purpose of the scientific research is to investigate from a criminological point of view, the offenses of great violence committed in groups, as a sub generic system of crimes related to the generic categories of offenses of violence and offenses committed in groups, providing the possibility of performing effective prevention and combating activities of this sub generic group of offenses. Objectives of the paper: a complex analysis of criminological investigations in the crime domain, especially criminality of violence (serious crime) and group criminality (serious crime committed in a group), elaborated and published in Republic of Moldova and other countries; analysis of criminal-law regulations that highlight the institution of criminal violence and the launching of ideas for unification of this use; criminological analysis of the concept of violence; research and conceptualization of the criminological category of criminality of great violence committed in the group; identifying the structure and dynamics of violent crime in the Republic of Moldova, also referring to the crime scene of the great violence committed in the group in the overall structure of crime as well as the structure of the crime of violence; criminological investigation of group violence offenses, starting from the correlation between the interconnections of crime and violence with group criminality; criminological investigation of the criminality factors of great violence committed in the group; selecting the necessary conclusions to make the fight against criminality of high violence committed in the group more efficient and to make recommendations in this regard.

The scientific novelty and the originality of the obtained results was outlined through scientific results focused on: the scientific results obtained by the monographic research carried out consist of: defining the notion of violence; clarifying the context of criminal violence and non-criminal violence; conceptual clarification of the delimitation between simple violence and great violence, violence and instrumental violence, physical violence and mental violence, etc. ; the definition of the offense of violence, the offense of great violence and the offense of major group violence; identification of normative boundaries and offenses incident to those of great violence; research into the conditional factors of large group violence; shaping some directions of the activity of preventing and combating the crimes of great violence committed in the group.

The important scientific problem solved lies in the elaboration of the criminological concept of the crimes of great violence committed in the group by defining and classifying them, identifying the defining traits, which contributes to the efficiency of the fight with such a complex sub general group of crimes, including criminal law.

The theoretical significance consists in the analysis of opinions of some scientific value presented in the native and foreign literature on the phenomenon of crime as a whole, followed by research from general to particular and following the purpose of criminological evaluation of the crimes of great violence committed in a group of persons. The monograph study in the form of a PhD thesis represents a fundamental scientific research with immanent possibilities to practice the conclusions and recommendations formulated.

The applicative value results from the possible use of the scientific results: - in the teaching activity of the Criminology course in the higher education institutions of the Republic of Moldova; - in the activity of the law bodies, outlining the premises of the uniformity of the use of the notion of violence in its different conceptual connotations; - in the activity of amending the criminal legislation, some modifications being made to CPM, which highlight different forms of manifestation of criminal violence.

Implementation of scientific results. The conclusions and recommendations of the scientific investigations carried out have been reflected in 15 published scientific papers, including participation in several international scientific-practical conferences.

TIGHINEANU Alexandra

**ANALIZA CRIMINOLOGICĂ A
INFRAȚIUNILOR DE MARE VIOLENȚĂ
SĂVÂRȘITE ÎN GRUP**

Specialitatea științifică: 554.02 – Criminologie

Autoreferatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 25.05.2018.

Hârtie ofset. Tipar ofset.

Coli de tipar: 1.8

Formatul hârtiei 60x80 ¹/₁₆.

Tirajul: 50 ex.

Comanda nr.47/18.

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
str. A. Mateevici, 60, Chișinău, MD-2016